

Offentlighet i kommunene

Avdeling for velferd, demokrati og offentlig forvaltning

Tel. +47 97533548

Sigrid.Stokstad@nibr.hioa.no

Sigrid Stokstad

Forsker 2

NIBR

By- og regionforskningsinstituttet

**HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS**

Nordisk sammenligning - hovedregler

	Åpne møter i øverste folkevalgte organ	Åpne møter i andre folkevalgte organer
Sverige	Ja (i praksis)	Nei
Finland	Ja	Nei
Danmark	Ja	Nei
Norge	Ja	Ja (men merk unntak for kommuneråd i parlamentarisk styrte kommuner)

Leker regjering – skjuler seg for innsyn

Lei av offentlig debatt om politikken i kommunen? Lag et byråd! Politikerne som styrer i de parlamentariske kommunene virker å ha forelsket seg i ideen om at byrådet er som en regjering. Det er det ikke.

Ole Petter Pedersen, nyhetsredaktør

Kommunal rapport 9.4 2015

Avgrensning

Krav om åpne møter i folkevalgte organer i kommunene

Ikke

- Dokumentoffentlighet
 - Allmennhetens rett til innsyn i øvrige dokumenter
 - Folkevalgtes rett til innsyn i øvrige dokumenter
- Ytringsfrihet
 - For folkevalgte
 - For administrasjon
- Reglene om taushetsplikt

Hvorfor temaet?

- Regelverksutvikling i Norge – steile fronter
- Nordisk komparasjon – betydelige forskjeller

Ingun Sletnes, Carsten Henrichsen, Olle Lundin og Eija Mäkinen *Kommunelovene i Norden. En kartlegging og sammenligning*. HiOA Rapport 2013 nr. 13

Se på dette

	Budsjettdiskusjoner i øverste folkevalgte organ
Sverige	Fullmäktige kan lukke, men i praksis åpne møter
Finland	Skal lukke møtet
Danmark	Kommunalbestyrelsen kan holde seminar for lukkede dører
Norge	Må gå for åpne dører

Utforming av unntaksbestemmelser – adgang til å lukke møter i øverste folkevalgte organ

Sverige	5 kap. 38 § KL Fullmäktige får dock besluta att överläggningen i ett visst ärende skall hållas inom stängda dörrar. Bohlin: ”I en hvilken som helst sak.”
Finland	KomL 101 § «om inte fullmäktige annars av vägande skäl beslutar om något annat i fråga om något visst ärende”
Danmark	Kommunestyrelsesloven § 10 Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed.
Norge	Mer spesifikt angitte unntaksbestemmelser i koml. § 31 nr. 2 til 5.

Overprøving av kommunenes praksis

Sverige	
Finland	Ikke klageadgang
Danmark	
Norge	Lovlighetskontroll jf. koml. § 59 Sivilombudsmannen

Møteprinsippet

- Hovedregel koml. § 30 nr. 1:
 - fysiske møter
 - saksbehandling
 - vedtak
 - Uavhengig av hva en sammenkomst er kalt
 - Ikke avgjørende om det er konkrete drøftinger av realiteten av en sak.
 - Formålet er tungtveiende
- Eks: seminar, orienteringsmøte men julebord?

Hvor viktig er møteoffentlighet?

I Norge:

NOU 2016:4 Ny kommunelov s. 177:

«Helt sentralt for et sterkt folkestyre er at det er åpenhet om beslutninger som tas, og grunnlaget for dem. Det er derfor viktig at møter i folkevalgte organer er åpne. Det bør være åpenhet rundt både vedtak som fattes, og meningsdanningen i forkant av beslutningene.»

Annerledes i de andre nordiske landene?

Hvorfor ikke åpne møter?

Thomsen mfl. 2010 s. 203

«Begrunnelsen for reglene om lukkede dører er et ønske om å ha et forum for frie og uformelle drøftinger.»

Har dette argumentet mindre vekt i Norge?

Betyr forskjellene i regelverket at lokaldemokratiet har «bedre kvalitet» i Norge?

Eller treffer folkevalgte organer dårligere avgjørelser i Norge?

Særlige krav om åpenhet i folkevalgte organer i kommunene

Kommunal administrasjon

Folkevalgte organer i kommunene

Saksbehandlingsregler

Statsforvaltningen

Folkevalgte organer på nasjonalt nivå